

Wyrok z dnia 10 stycznia 2007 r.

III UK 123/06

Pojęcie „kwoty minimalnego wynagrodzenia” za pracę stanowiącej przychód z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (art. 18 ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) nie jest - w przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy - równoznaczne z "wysokością minimalnego wynagrodzenia" określoną w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 1679 ze zm.), wobec czego - pracownik zarabiający poniżej „kwoty minimalnego wynagrodzenia” i jednocześnie prowadzący działalność pozarolniczą - podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu prowadzenia tej działalności.

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 stycznia 2007 r. sprawy z odwołania Andrzeja O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w R. o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 czerwca 2006 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i oddalił apelację Andrzeja O. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 21 lipca 2005 r. oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w R. decyzją z dnia 28 kwietnia 2005 r. stwierdził, że Andrzej O. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność

gospodarczą podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2004 r. do dnia ustania warunków powodujących podleganie temu ubezpieczeniu i jest zobowiązany do opłacenia składek. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy podniósł, że od dnia 1 grudnia 2004 r. Andrzej O. został zgłoszony do ubezpieczenia pracowniczego w wymiarze $\frac{1}{4}$ etatu z wynagrodzeniem wynoszącym: za grudzień 2004 r. - 206,00 zł, za styczeń 2005 r. - 212,26 zł, za luty 2005 r. - 212,26 zł, za marzec 2005 r. - 212,26 zł. Zdaniem organu rentowego z uwagi na to, że podstawa wymiaru składek z tytułu zgłoszenia Andrzeja O. do ubezpieczenia pracowniczego jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia, tj. 824 zł w 2004 r. i 849 zł w 2005 r., podlega on także - z mocy art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu wniósł Andrzej O., domagając się jej zmiany poprzez stwierdzenie, że podlega dobrowolnie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wyrokiem z dnia 21 lipca 2005 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Apelację od tego orzeczenia wniósł ubezpieczony, zaskarżając go w całości.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 29 czerwca 2006 r. uwzględnił apelację wnioskodawcy zmieniając zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego. Sąd uznał, że wnioskodawca nie podlega od 1 grudnia 2004 r. obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej. Sąd stwierdził, że podstawę wymiaru składki w rozumieniu art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalona na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 167), do której odsyła art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis art. 8 ust. 1 ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę wprowadził ograniczenie, że dla pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy wysokość minimalnego wynagrodzenia ustala się w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin pracy przypadającej do przepracowania przez pracownika w danym miesiącu. Ustalone wynagrodzenie wnioskodawcy ze stosunku pracy istniejącego od 1 grudnia 2004 r. do 31 marca 2005 r. uwzględniało unormowanie zawarte w art. 8 ust. 1

ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, a co za tym idzie było zgodne z art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na powyższe rozstrzygnięcie organ rentowy wniósł skargę kasacyjną zarzucając temu wyrokowi: - naruszenie art. 9 ust. 1a i art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, poprzez błędną ich wykładnię.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona. Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że przychód ze stosunku pracy w rozumieniu art. 18 ust. 1 ustawy systemowej stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne emerytalne i rentowe, określony w art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej jako „kwota” minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, nie jest równoznaczny z pojęciem „wysokości” wynagrodzenia minimalnego obliczonego na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę dla pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin. Do powyższej konstatacji Sąd Najwyższy doszedł analizując przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w szczególności art. 18 ust. 1, który za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych z tytułu stosunku pracy uznaje przychód w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Innymi słowy, podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe jest kwota brutto, jaką otrzymuje pracownik z tytułu stosunku pracy. Przed wejściem w życie ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1256) w sytuacji równoczesnego zatrudnienia na umowę o pracę i prowadzenia działalności gospodarczej, ubezpieczeni podlegali wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu z tytułu stosunku pracy. Wprowadzony wymienioną ustawą art. 9 ust. 1a ustanowił odstępstwo od tej reguły. Zgodnie z tym przepisem pracownicy, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na okres miesiąca byłaby niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonej w art. 18

ust. 4 pkt 5a ustawy, podlegaliby również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, tj. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy. Z kolei kwotą minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej jest kwota ustalona na podstawie art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Przyjęta przez Sąd drugiej instancji wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalona na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę nie jest kwotą minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu ustawy systemowej. Przepis art. 8 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy służy jedynie celom ustalania w stosunkach prawa pracy wysokości minimalnego wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie z nim ustala się minimalne wynagrodzenie dla tej grupy pracowników „biorąc za podstawę wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie niniejszej ustawy”, a skoro tak, to z literalnego brzmienia tej normy jednoznacznie wynika, że minimalnym wynagrodzeniem w rozumieniu tej ustawy jest inna kwota niż ustalona na podstawie art. 8 ust. 1. W stosunkach z ubezpieczenia społecznego przepis ten może mieć wyłącznie pośrednie zastosowanie - przy ustalaniu podstawy wymiaru składki, w tym znaczeniu, że może stanowić w określonej sytuacji przychód pracownika stanowiący podstawę wymiaru składki. Taka sytuacja będzie miała miejsce w przypadku, gdy ubezpieczony jest pracownikiem zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin, gdzie jedynym jego źródłem przychodu jest wynagrodzenie ze stosunku pracy, które po przeliczeniu na pełny etat stanowiłoby kwotę minimalnego wynagrodzenia ustaloną zgodnie z art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 ustawy o minimalnym wynagrodzeniu. Z kolei w sytuacji, gdy pracownik uzyskuje przychody z innych tytułów, a kwota przychodów ze stosunku pracy będzie niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, ubezpieczony będzie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z innych tytułów. Podstawę wymiaru składek na wymienione ubezpieczenia będzie stanowił przychód ze wszystkich źródeł jakie ubezpieczony posiada. W niniejszej sprawie przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy wynosił w 2004 r. - 206 zł, natomiast w 2005 r. - 249 zł. Minimalne wynagrodzenie ustalone zgodnie z art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 ustawy o minimalnym wy-

nagrodzeniu za pracę odpowiednio w tamtych latach wynosiło - 824 zł i 849 zł. Zgodnie z powołanym wyżej art. 9 ust. 1a ustawy systemowej ubezpieczony z mocy ustawy podlegał również ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====